

FYRVÆRKERIRAPPORT 2012/13

Sikkerhedsstyrelsens fyrværkerirapport 2012/13

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning.....	2
Ulykker med personskade	4
<i>Datagrundlag</i>	4
<i>Antal ulykker</i>	4
<i>Køns- og aldersfordeling for de tilskadekomne</i>	6
<i>Fyrværkeritype</i>	9
<i>Skader</i>	13
<i>Omkomne ved fyrværkeriulykker</i>	13
Redningsberedskabernes brandmæssige indsats i forbindelse med fyrværkeri	13
Myndighedernes tilsyn og kontrol	15
<i>Kontrol med fyrværkeriarrangementer</i>	15
<i>Markedskontrol med importerede artikler</i>	17
<i>Tilsyn med oplag og detailsalg af fyrværkeri</i>	19
<i>Risikovirksomheder</i>	22
<i>Internationalt samarbejde</i>	22
Andre indsatser og undersøgelser vedrørende fyrværkeri 2012/13	22
<i>Evaluering af Fyrværkerikampagnen</i>	22
<i>Indsatsen i skolerne</i>	23
Oversigt over figurer	25
Oversigt over tabeller	26

Sikkerhedsstyrelsens fyrværkerirapport 2012/13

Sammenfatning

Nytåret 2012/13 registrerede Ulykkes Analyse Gruppen i alt 241 fyrværkeriulykker i de to nytårsdøgn 31. december og 1. januar. Dermed ligger antallet af skader fortsat på et lavt niveau og stadig under gennemsnittet for de seneste 10 år (255 skader pr. år).

Hvis man ser på de alvorlige ulykker, hvor patienten indlægges eller henvises til egen læge eller speciallæge er billedet knapt så positivt, idet antallet af denne type ulykker er 42 og på niveau med gennemsnittet i de seneste 10 år. Tallet er betydeligt højere end sidste år, der dog ser ud til at være exceptionelt lavt.

Danskernes forbrug af fyrværkeri faldt, idet der i 2012 blev importeret ca. 3.700 tons. Det skal sammenlignes med en import på 4.500 – 5.500 tons i de foregående 6 år.

Det er stadig især mænd, der kommer til skade med fyrværkeri. Opgørelsen fra Ulykkes Analyse Gruppen viser, at over 80 % af de tilskadekomne er mænd, og sådan har det været de seneste 10 år. Det er også mændene, som tegner sig for hovedparten af de alvorlige skader. Det skyldes dels, at det primært er mændene, som affyrer de kraftigere og mere risikobetonede typer fyrværkeri, men også at mænd ifølge Sikkerhedsstyrelsens undersøgelser har en mere risikobetonet adfærd end kvinder, når det drejer sig om fyrværkeri.

De unge tegner sig også stadig for en meget stor andel af ulykkerne. Gruppen af drenge under 17 år tegner sig for mere end en tredjedel af ulykkerne. Aldersgruppen af 15–17-årige står alene for halvdelen af ulykkerne i denne gruppe. Det er desværre også en stabil tendens. Derudover viser tallene, at andelen af tilskadekomne i de ældre aldersgrupper (fra 26 år og opover) er faldet gennem den seneste 5 år fra godt 40% til cirka 30%.

Over halvdelen af de tilskadekomne er personer, der selv skød fyrværkeriet af. Andelen af tilskuere eller personer, der tilfældigvis kom forbi i affyringsøjeblikket er faldet i år sammenlignet med tidligere.

Batterier og raketter er de to kategorier af fyrværkeri, som forårsager flest ulykker, næsten 60% af ulykkerne. Det er dog også nogle af de almindeligste typer nytårsfyrværkeri, så det er forventeligt, at der sker mange ulykker med disse typer. Ulovligt eller hjemmelavet fyrværkeri tegner sig fortsat for omkring 10 % af ulykkerne.

Der var ingen personer, som omkom i 2012 på grund af fyrværkeri.

Redningsberedskaberne foretog i alt 103 udrykninger til fyrværkeribrande i nytårsdøgnet og yderligere 56 i resten af året. Det er på niveau med tidligere år.

De kommunale redningsberedskaber udstedte 482 tilladelser til anvendelse af fyrværkeri i 2012. Der blev gennemført 130 kontroller, som resulterede i 1 påbud.

De kommunale redningsberedskaber udstedte 1.600 tilladelser til salg og opbevaring af fyrværkeri i detailledet i 2012. Der blev gennemført 1.407 kontroller af disse. Der udstedes påbud i omkring 30 % af tilsynene.

Herudover udstedte beredskaberne 121 tilladelser til opbevaring af fyrværkeri udenfor detailledet. Der er 54 kommuner, som slet ikke har udstedt denne type tilladelser, og der er fire kommuner, der har udstedt mere end 10 tilladelser hver, så engroslagene synes at være koncentreret i relativt få kommuner. Der er gennemført 90 kontroller. Ca. 20 % endte med et påbud.

I 2012 undersøgte Sikkerhedsstyrelsens markedskontrol i alt 63 fyrværkeriartikler for korrekt mærkning samt funktion eller NEM-vægt og kemisk sammensætning. Kontrollen viste, at halvdelen af de kontrollerede artikler havde mærkningsfejl, en fjerdedel fejlede i funktionstesten, og ca. to tredjedele havde fejl relateret til kemisk sammensætning. Disse tal kan ikke tages som en umiddelbar indikator for sikkerheden på markedet, da Sikkerhedsstyrelsens inspektører ikke har udtaget artiklerne tilfældigt. De er tværtimod gået målrettet efter artikler, der vurderedes at ville fejle. Derfor tegner undersøgelsen et for negativt billede af markedet.

Sikkerhedsstyrelsen er involveret i forskellige former for internationalt samarbejde, blandt andet Europakommissionens nyoprettede ADCO gruppe under det pyrotekniske direktiv. Gruppens formål er at fremme medlemsstaternes samarbejde om håndhævelsen af direktivet. Sikkerhedsstyrelsen deltager også i det fælles markedskontrolprojekt under PROSAFE kaldet Joint Action 2012. Projektet indeholder en aktivitet om fyrværkeri og har til formål at udvikle og dele metoder og viden om markedskontrol med fyrværkeri. Projektet løber frem til april 2014.

Endelig har Sikkerhedsstyrelsen i 2012 støttet Fyrværkerikampagnen. Dens aktiviteter er koncentreret om information rettet mod de 10-16-årige. Indsatsen havde i 2012 temaet "Fyr den af med respekt", og drejede sig, lige som de foregående år, om respekt for, at fyrværkeri kan være farligt, og at det er mangel på respekt at udsætte sine venner for fare. Kampagnen nåede de mål, den havde sat sig, herunder næsten 1.300 "likes" på Facebook og over 65.000 visninger på Youtube.

Sikkerhedsstyrelsens fyrværkerirapport 2012/13

Ulykker med personskade

Datagrundlag

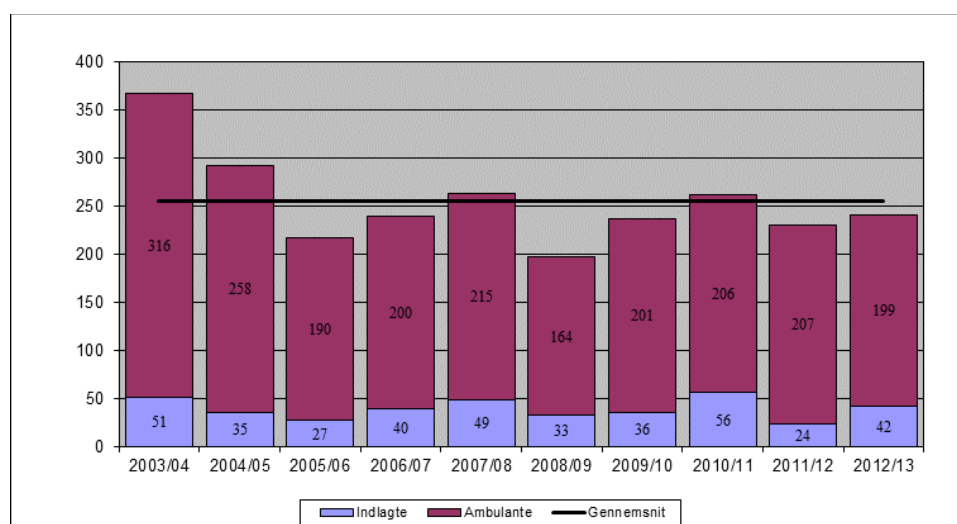
Sikkerhedsstyrelsens statistik over fyrværkeriulykker med personskade tager udgangspunkt i registreringer fra Ulykkes Analyse Gruppen ved Odense Universitetshospital. Ulykkes Analyse Gruppen hører under ortopedkirurgisk afdeling på Odense Universitetshospital. Gruppen har siden nytåret 1995/96 indsamlet oplysninger fra alle landets skadesstuer og skadesklinikker om fyrværkeriulykker i de to nytårsdøgn 31. december og 1. januar.

Antal ulykker

Antallet af ulykker i nytåret 2012/13 blev på niveau med antallet sidste nytår, idet der blev registreret 241 ulykker med fyrværkeri i de to nytårsdøgn 31. december og 1. januar ifølge opgørelser fra Ulykkes Analyse Gruppen. Det skal sammenlignes med 231 ulykker sidste nytår. Se figur 1.

Det totale antal skader ligger dermed fortsat på et lavt niveau – en tredjedel under niveauet fra nytåret 2003/04. Det gennemsnitlige antal skader i den betragtede 10-årsperiode er 255 (vist med den sorte streg på figuren), så antallet af skader ved årsskiftet 2012/13 ligger dermed noget under gennemsnittet for perioden.

Figur 1. Antal ulykker med fyrværkeri i nytårsdøgnet i tiårsperioden 2003/04 til 2012/13

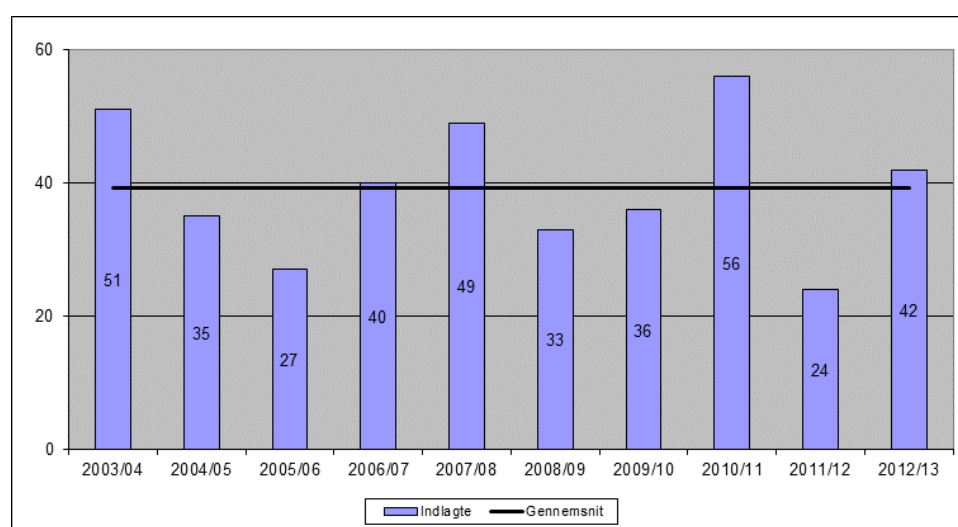

Kilde: Ulykkes Analyse Gruppen

Hvis man kun ser på de alvorligste ulykker, hvor patienten indlægges eller henvises til egen læge eller speciallæge, er billedet desværre knapt så positivt som vist på figur 2.

Figuren viser, at antallet af alvorlige ulykker er betydeligt højere end sidste nytår. I det forgangne nytår skete der således 42 alvorlige ulykker (mod bare 24 sidste nytår). Antallet er på niveau med gennemsnittet for de sidste 10 år. Flertallet af de alvorlige ulykker er sket med lovligt fyrværkeri. Heldigvis har skadestuerne kunnet få oplyst mærker og fyrværkerityper af de skadelidte på en god del af de artikler, som forårsagede ulykkerne, så Sikkerhedsstyrelsen er i stand til at følge op over for importørerne.

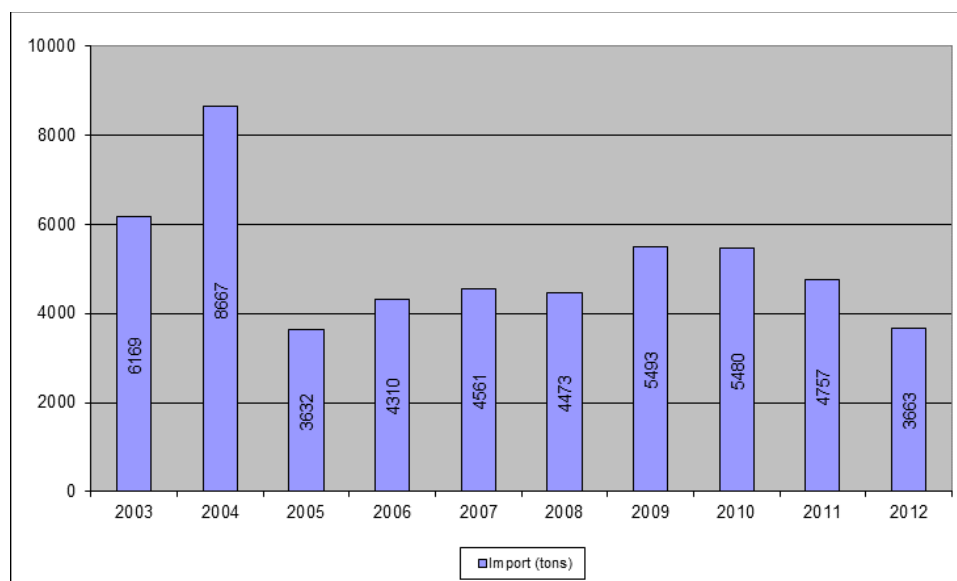
Figur 2. Antal alvorlige ulykker forårsaget af fyrværkeri i nytårsdøgnet i tiårsperioden 2003/04 – 2012/13

Kilde: Ulykkes Analyse Gruppen

Der antages at være en sammenhæng mellem mængden af fyrværkeri, der anvendes, og antallet af ulykker. Alt andet lige må antallet af ulykker stige, når anvendelsen af fyrværkeri stiger. Det er derfor interessant at se på, hvor meget fyrværkeri, der anvendes. Det findes der ikke opgørelser for, men Danmarks Statistik opgør mængden af importeret fyrværkeri. Dette antages at være en god tilnærmelse til de anvendte mængder af fyrværkeri, da der kun fabrikeres og eksporteres yderst beskedne mængder af fyrværkeri i Danmark. Figur 3 viser de importerede mængder fyrværkeri i tiårsperioden 2003 - 2012.

Figuren viser, at importen af fyrværkeri i 2012 var ca. 20 % lavere end i 2011, og dermed på et af de laveste niveauer i de ti år. Importen toppede i 2004, hvor der blev importeret mere end dobbelt så meget fyrværkeri som i 2012. Tallet for 2004 skal tages med det forbehold, at fyrværkerikatastrofen i Seest i november 2004 medførte, at 1.500 – 2.000 tons fyrværkeri gik til grunde og ikke blev udbudt til forbrugerne. Denne mængde indgår i importtallene, men skal retteligen trækkes fra for at finde forbruget af fyrværkeri det pågældende nytår.

Figur 3. Fyrværkeriimporten målt i mængder i perioden 2003 – 2012

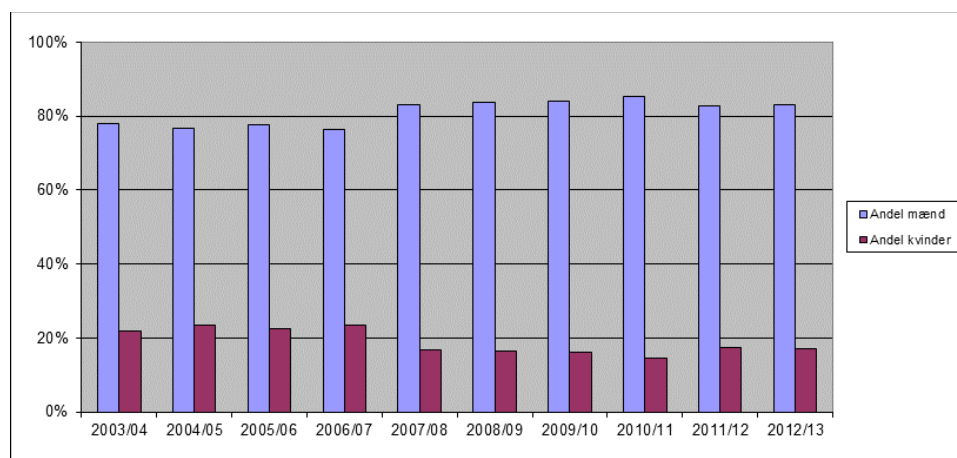
Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken

Hvis man sammenligner udviklingen i antallet af ulykker (figur 1) med mængden af importeret fyrværkeri (figur 3), kan man se, at de to kurver i nogen grad "følges ad". Dette tyder på, at der må være en sammenhæng mellem mængden af solgt fyrværkeri og antallet af ulykker.

Sammenhængen er dog ikke helt simpel. Der blev importeret næsten dobbelt så meget fyrværkeri i 2004 som i 2012, men antallet af ulykker er kun omkring 15 % lavere. Man kan også se, at antallet af ulykker er faldet i forhold til 2003, selvom mængden af fyrværkeri er nogenlunde den samme, så der må være andre faktorer, som spiller ind, såsom mere sikker anvendelse af fyrværkeri, anvendelse af mindre farlige typer fyrværkeri, udbredelse af beskyttelsesudstyr som fyrværkeribriller, indførelse af obligatorisk godkendelsesordning for fyrværkeri, en generelt sværere adgang til fyrværkeri, begrænsninger i salgs- og anvendelsesperioder osv. Det er ikke muligt at afgøre, hvilken rolle hver af disse årsager spiller for faldet.

Køns- og aldersfordeling for de tilskadekomne

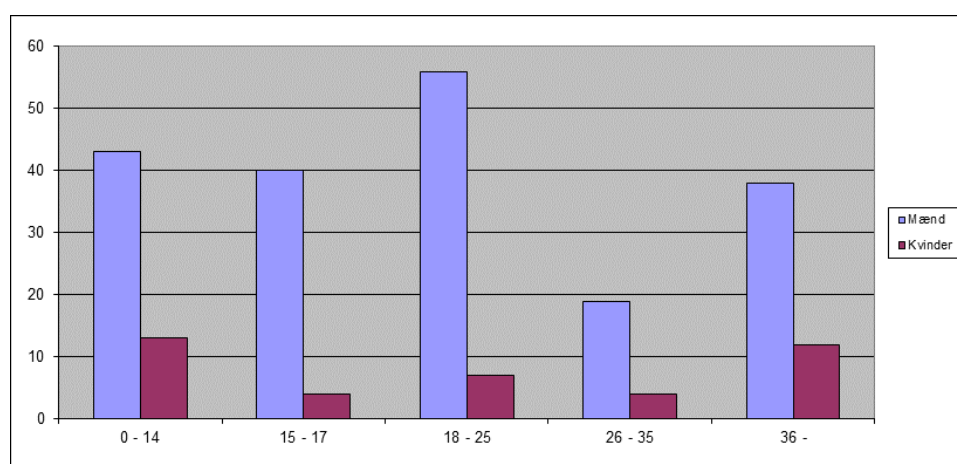
Det er hovedsageligt mænd, der kommer til skade med fyrværkeri. Figur 8 viser kønsfordelingen de seneste ti år baseret på registreringer fra Ulykkes Analyse Gruppen.

Figur 4. Kønsfordeling af de tilskadekomne

Kilde: Ulykkes Analyse Gruppen

Figuren viser, at ca. 80 % af de tilskadekomne er mænd, og at det har været tendensen i hele perioden. Supplerende registreringer hos Ulykkes Analyse Gruppen viser endvidere, at mændene tegner sig for langt hovedparten af de alvorlige skader, hvilket stemmer med resultaterne fra en tidligere evaluering af Fyrværkerikampagnen. Her blev der spurgt om befolkningens fyrværkerivaner. Svarene viste, at det især er mændene, som affyrer de kraftigere og mere risikobetonede typer fyrværkeri, men også at mænd generelt har en mere risikobetonet adfærd end kvinder, når det drejer sig om fyrværkeri.

Aldersfordelingen af de tilskadekomne er vist i figur 5.

Figur 5. Køns- og aldersfordeling af de tilskadekomne i nytåret 2012/13

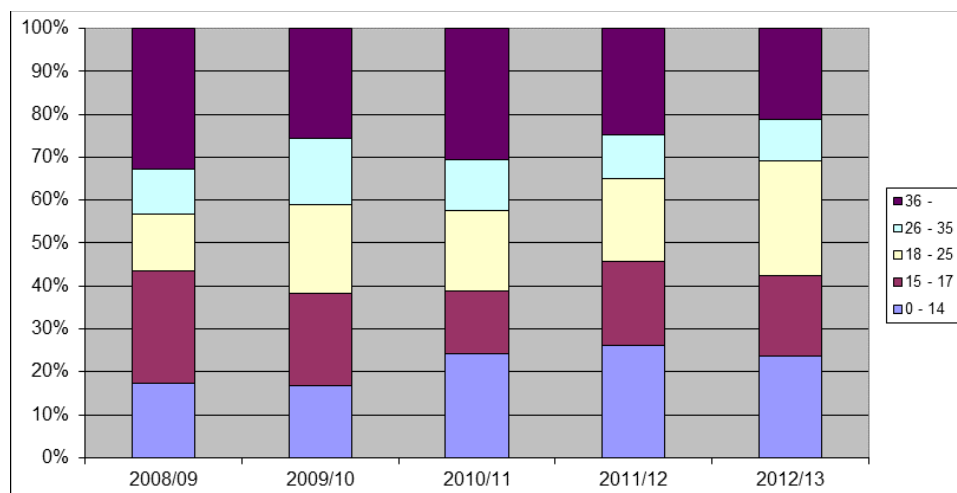
Kilde: Ulykkes Analyse Gruppen

Figuren viser, at drenge og unge mænd op til 25-årsalderen udgør hovedparten af de tilskadekomne. Denne gruppe tegner sig for 139 af de 241 ulykker eller over halvdelen. Specielt aldersgrupperne af 15–17-årige og

18-25-årige tegner sig for mange ulykker. Tallene bekræfter dermed, at det er "de unge mænd", som kommer til skade.

På figur 6 ser man, at aldersfordelingen har ændret sig i løbet af de seneste 2 nytår i en 5-års periode. Ændringen går i retning af, at flere yngre (mænd) kommer til skade, mens andelen af lidt ældre (over 26 år) er faldende. Ved nytåret 2008/09 tegnede de tre yngste aldersgrupper sig for ca. 55% af all ulykker. Ved det seneste nytår (2012/13) tegnede de sig for næsten 70%. Fordelingen mellem de tre aldersgrupper svinger lidt, men i nytåret 2012/13 er det især gruppen af 18-25-årige, der er vokset. Figuren viser også, at andelen af 0-14-årige, der kommer til skade er steget i de seneste 5 år fra ca. 18% til knapt 25%.

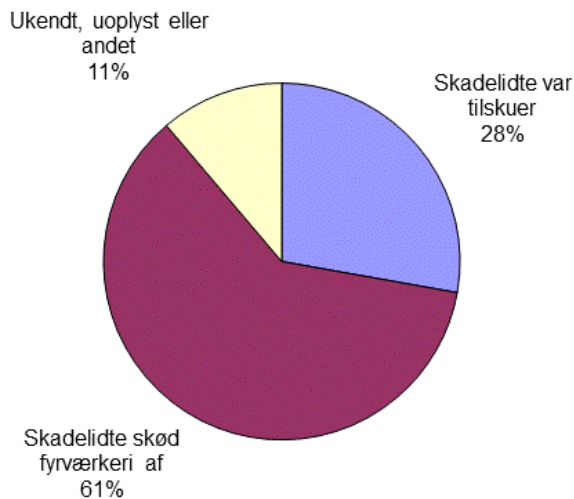
Figur 6. Femårsoversigt over aldersfordeling af de tilskadekomne

Kilde: Ulykkes Analyse Gruppen

Registreringerne gør det også muligt at belyse i hvor høj grad, det er tilskuerne der udsættes for ulykkerne. Resultatet er vist i figur 7.

Figur 7. Andelen af de tilskadekomne, der var tilskuere eller selv af-fyrede fyrværkeriet

Kilde: Ulykkes Analyse Gruppen

Grafen viser, at godt en fjerdedel af de tilskadekomne ved nytåret 2012/13 var tilskuere eller personer, der tilfældigvis gik forbi fyrværkeriet og blev skadet af det. Ulykkes Analyse Gruppen har tidligere spurgt skadelidte om vedkommende var tilskuer eller selv skød fyrværkeriet af. Resultatet var:

- 2002/2003: Ca. 5 ud af 10 af de tilskadekomne er tilskuere.
- 2005/2006: Ca. 6 ud af 10 af de tilskadekomne er tilskuere.
- 2006/2007: Ca. 5 ud af 10 af de tilskadekomne er tilskuere.

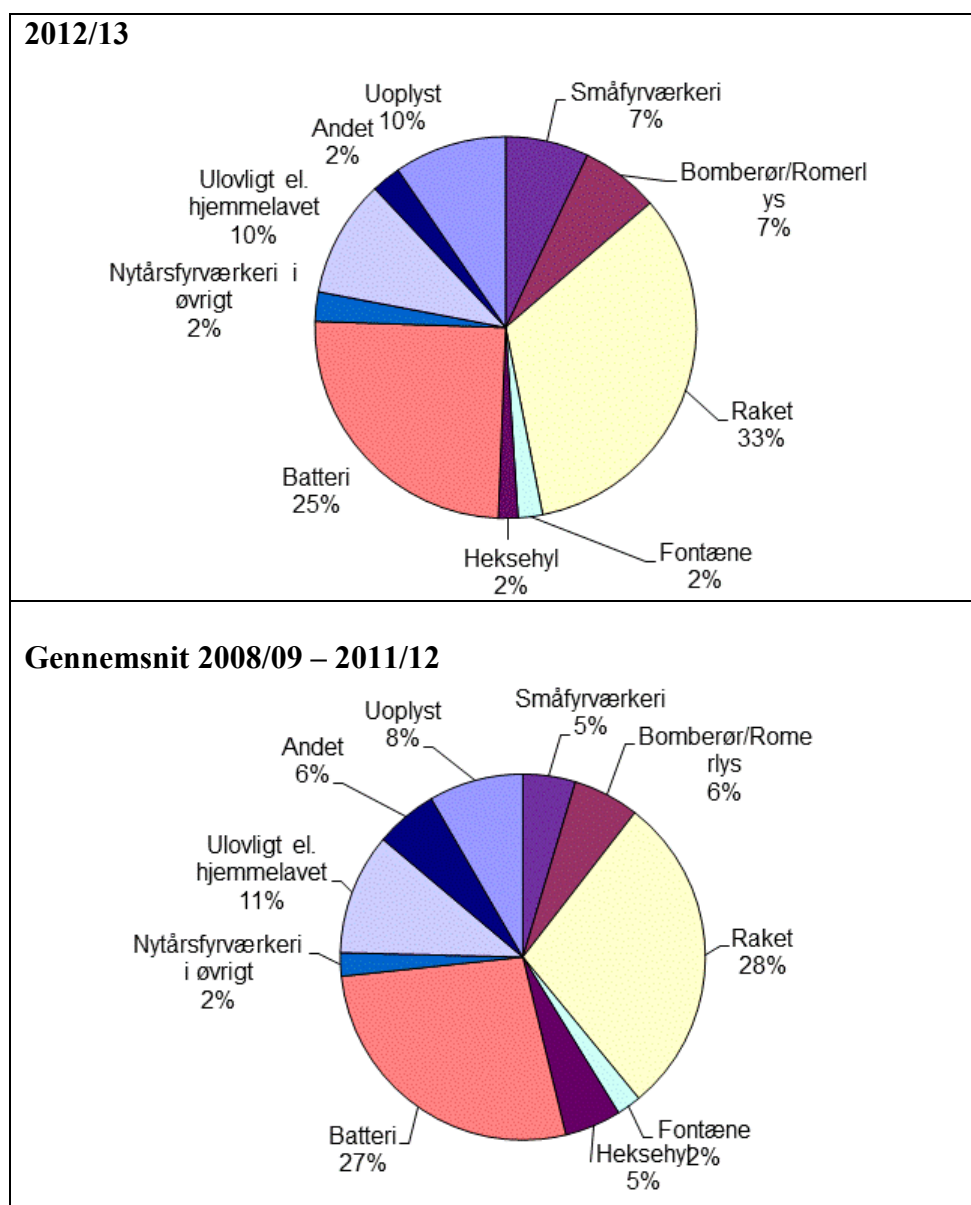
Der er med andre ord tilsyneladende færre tilskuere, som kom til skade i dette nytår, end normalt.

Kønsfordelingen er temmelig markant: Under halvdelen af de kvinder, der kom til skade, tændte selv fyrværkeriet. Hovedparten var tilskuere. For mænd er tendensen den modsatte og endda langt mere markant. Næsten trefjerdedele af de tilskadekomne mænd tændte selv. Kun en fjerdedel var tilskuere.

Fyrværkeritype

De tilskadekomne spørges på skadestuen, hvilken type fyrværkeri der har forårsaget ulykken. Derfor er det muligt at lave en fordeling mellem de forskellige typer. Figur 8 viser denne fordeling for 2012/13 sammenlignet med gennemsnittet af de foregående fire år.

Figur 8. Sammenligning af fordelingen af de typer fyrværkeri, der har forårsaget skaderne. Nytåret 2012/13 sammenlignes med gennemsnittet for de fire foregående år

Kilde: Ulykkes Analyse Gruppen

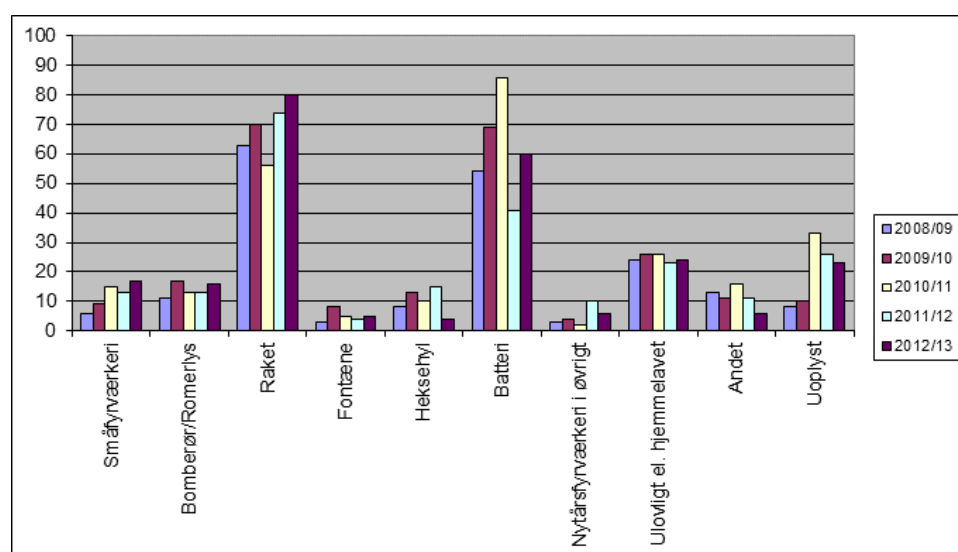
Figuren viser, at to kategorier af nytårsfyrværkeri, "Batterier" og "Raketter", til sammen står bag mere end halvdelen af alle ulykkerne. Dette mønster ses også i de foregående år. Batterier og raketter er nogle af de hyppigst anvendte typer nytårsfyrværkeri, så derfor er det forventeligt, at der sker mange ulykker med disse typer.

Figuren viser også, at ulovligt eller hjemmelavet fyrværkeri fortsat tegner sig for en beskedent andel af ulykkerne i 2012/13, nemlig omkring 10 %. Det skal dog tages med det forbehold, at det skadevoldende fyrværkeri

ikke er oplyst i yderligere 10 % af sagerne. Det kan være, fordi skadelidte ikke har villet oplyse, at skaden er forvoldt af ulovligt fyrværkeri. Ulykeshyppigheden kan i øvrigt ikke tages som udtryk for hvor meget ulovligt fyrværkeri, der anvendes til nytår, da det ulovlige og det hjemmelavede fyrværkeri må formodes at være farligere eller kraftigere end det lovlige nytårsfyrværkeri og dermed forårsage flere skader.

Forskydningen mellem de væsentligste fyrværkerityper er vist på figur 9.

Figur 9. Antal fyrværkeriulykker for de væsentligste typer fyrværkeri for årene 2008/09 - 2012/13.

Kilde: Ulykkes Analyse Gruppen

Af figuren fremgår, at antallet af ulykker med raketter tilsyneladende er jævnt stigende (med et afbræk i nytåret 2010/11). Det er uvist, om salget af raketter er steget tilsvarende, så stigningen skyldes en forøget brug af raketter, eller om andre forhold spiller ind.

Den samme tendens ses for småfyrværkeri, hvor antallet af ulykker er tredoblet i løbet af de 5 år. Det totale antal af ulykker med småfyrværkeri er dog stadig småt – en del under 20 ulykker om året.

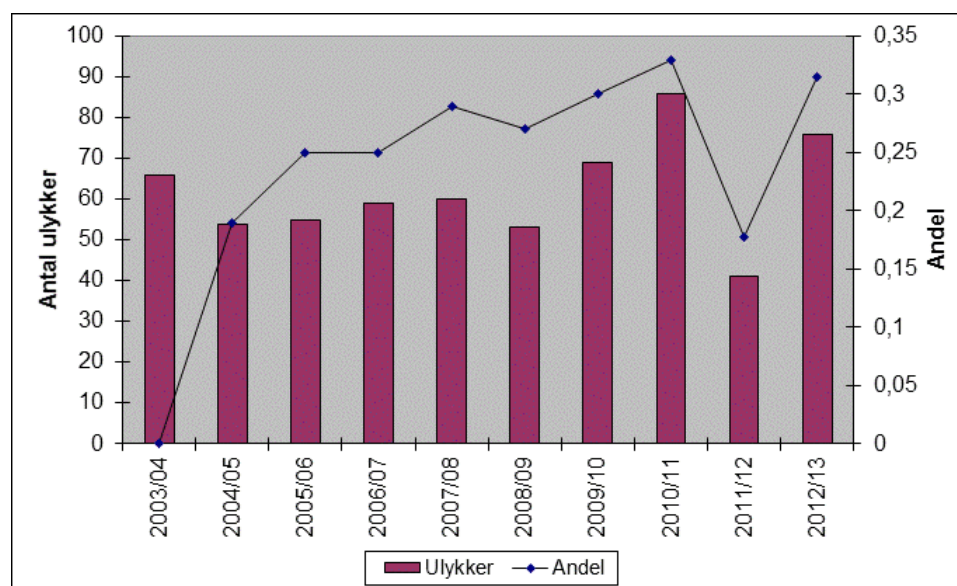
Antallet af ulykker med ulovligt fyrværkeri ligger nogenlunde konstant på 20 – 25 ulykker hvert nytår.

Antallet af ulykker med batterier ligger højt og højere end sidste nytår, der tilsyneladende bød på særligt få af den type ulykker. Antallet i år ligger dog omkring gennemsnittet for de 5 nytår og betydeligt lavere end nytåret 2010/11, hvor der tilsyneladende skete særligt mange ulykker. Batterier er en meget populær type fyrværkeri, så mange forbrugeren eksponeres for risikoen. Samtidig er det en meget kraftig type fyrværkeri, så hvis noget går galt, er der en risiko for at skaden bliver alvorlig.

Figur 10 viser, hvordan andelen af ulykker forårsaget af batterier og romerlys har udviklet sig i perioden. Søjlerne på figuren viser antallet af ulykker. Det synes at have været svagt stigende i de ti år fra et niveau omkring 50 ulykker årligt i starten til omkring 70 ulykker årligt nu. Nytåret 2010/11 skilte sig ud ved, at antallet steg til 86, og nytåret 2011/12 skilte sig ud ved at antallet faldt til omkring 40.

Figuren viser også, at andelen af ulykker med romerlys og batterier er steget fra ca. 10 % til over 30 % af det samlede antal ulykker (den blå streg på figuren). Igen skiller nytåret 2011/12 sig ud, idet både antallet og andelen af ulykker ligger betydeligt lavere end de øvrige år. Forløbet, der er vist på figuren antyder, at det må skyldes tilfældigheder.

Figur 10. Tiårsoversigt over antallet af fyrværkeriulykker forårsaget af romerlys og batterier

Kilde: Ulykkes Analyse Gruppen

Ulykkes Analyse Gruppen har endvidere registreret antallet af alvorlige skader forårsaget af batterier siden nytåret 2006/07:

- 2006/2007: 11 af 40 alvorlige skader var forårsaget af batterier
- 2007/2008: 11 af 49 alvorlige skader var forårsaget af batterier
- 2008/2009: 15 af 33 alvorlige skader var forårsaget af batterier
- 2009/2010: 15 af 36 alvorlige skader var forårsaget af batterier
- 2010/2011: 17 af 56 alvorlige skader var forårsaget af batterier
- 2011/2012: 6 af 24 alvorlige skader var forårsaget af batterier
- 2012/2013: 12 af 42 alvorlige skader var forårsaget af batterier

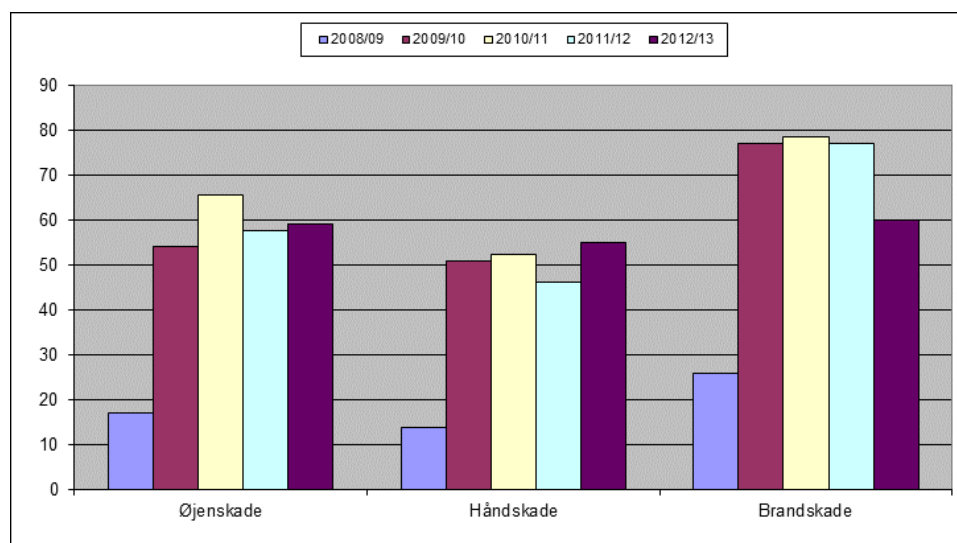
Batterier er en af de mest udbredte artikler på det danske fyrværkerimarked og tegner sig for størsteparten af omsætningen af fyrværkeri i Danmark. Samtidig viser figur 10, at batterier gennem en lang periode har stået for en stor del af alle fyrværkeriulykker. Sikkerhedsstyrelsen har på

denne baggrund valgt at have fokus på batteriers sikkerhed i de seneste års markedskontrol af fyrværkeri.

Skader

Ulykkes Analyse Gruppen oplyser om øjenskader, håndskader og brandskader i sine pressemeddelelser. Disse registreringer gør det muligt at se udviklingen over de seneste 5 nytår. Det er vist i figur 11.

Figur 11. Udviklingen i øjenskader, håndskader og brandskader i perioden 2008/09 – 2012/13

Kilde: Ulykkes Analyse Gruppen

Ud over de på figuren viste skader, er der registreret en stor andel af ”blandede småår” alle årene. De udgør ”mørketallet”, dvs. forskellen mellem det antal ulykker, der er registreret i figur 11 og i figur 1.

Omkomne ved fyrværkeriulykker

Sikkerhedsstyrelsen har ikke registreret dødsfald som følge af omgang med fyrværkeri i 2012 eller ved nytåret 2012/13.

De seneste dødsfald skete i 2011, da to personer omkom ved samme ulykke i forbindelse med ulovligt oplag og produktion af fyrværkeri. Det sidste dødsfald relateret til almindelige forbrugeres brug af nytårsfyrværkeri daterer sig tilbage til nytåret 2005/06.

Redningsberedskabernes brandmæssige indsats i forbindelse med fyrværkeri

Sikkerhedsstyrelsen har indsamlet oplysninger fra landets 98 kommuner om den brandmæssige indsats i forbindelse med fyrværkeri. Der er spurgt om indsatsen i forbindelse med nytåret og om indsatsen i den resterende del af året.

Der er modtaget svar fra 76 kommuner svarende til en svarprocent på cirka 79 %. De kommuner, der ikke har svaret, er fordelt i hele landet måske

med nogen overvægt på kommuner i Københavnsområdet. Det vurderes dog, at dette ikke skævvrider billedet, da der ikke synes at være forskelle mellem kommunernes rapporteringer, som kunne være begrundet i kommunens geografiske placering.

Resultatet er vist i tabel 1.

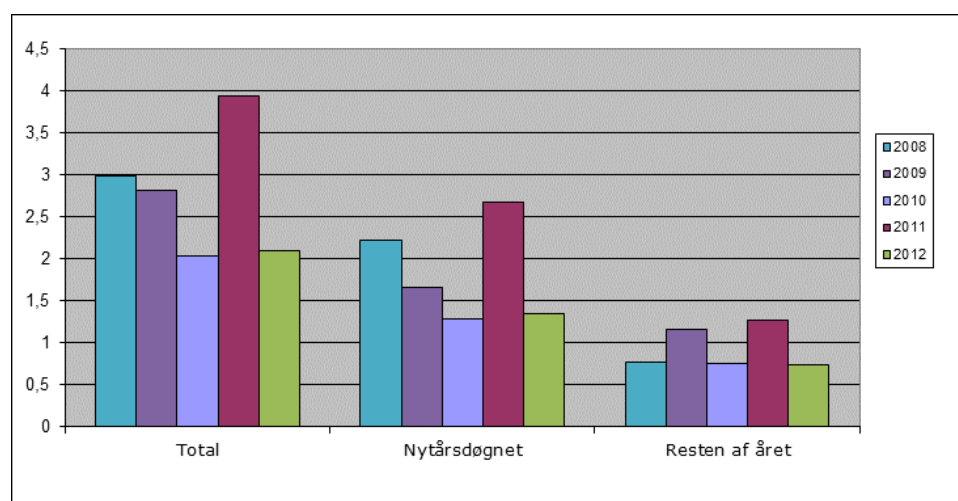
Tabel 1. Antal udrykninger til brande i forbindelse med fyrværker i 2012 (data fra 76 kommuner)

	Nytåret 2012/13	Året 2012 i øvrigt
Antal udrykninger i alt	103	56
Gennemsnit pr. kommune	1,4	0,7
Maksimum pr. kommune	45	19
Antal kommuner uden udrykninger	38	52

Kilde: Sikkerhedsstyrelsens egne registreringer.

Tallene viser, at der var 103 udrykninger i alt i nytårsdøgnet og 56 udrykninger til fyrværkeribrande i resten af året. Det svarer til 1,4 udrykninger pr. kommune i nytårsdøgnet og 0,7 i den resterende del af året. Antallet af udrykninger i nytårsdøgnet er på niveau med nytåret 2010/11. Det samme gælder antallet af udrykninger i den resterende del af året. Se også figur 12.

Figur 12. Antal udrykninger til brande i forbindelse med fyrværker i 2008 - 2012. Tallene er opgjort pr. kommune.

Kilde: Sikkerhedsstyrelsens indsamlede oplysninger.

Registreringerne viser også, at belastningen er ujævnt fordelt på kommunerne. Der er således mere end en tredjedel af kommunerne, der ikke har haft nogen udrykninger i nytåret 2012/13. Ser man på året i øvrigt, er der samme tendens. Næsten to tredjedele af kommunerne har slet ikke måttet rykke ud til brande.

Myndighedernes tilsyn og kontrol

Tilsyn og kontrol med fyrværkeri foretages af redningsberedskaberne i kommunerne og Sikkerhedsstyrelsen. Disse myndigheder gennemførte en lang række kontroller i 2012 i samarbejde eller hver for sig:

Kontrol med fyrværkeriarrangementer

Det kræver tilladelse at anvende professionelt fyrværkeri (festfyrværkeri og scenefyrværkeri) samt at anvende konsumfyrværkeri uden for perioden 1. december til 5. januar. Det er de kommunale redningsberedskaber, som har ansvaret for at udstede tilladelser. Det er også de kommunale redningsberedskaber, som har ansvaret for den efterfølgende kontrol med tilladelserne.

Sikkerhedsstyrelsen har udarbejdet statistikken i tabel 2 over denne aktivitet.

Tabel 2. Antal tilladelser til anvendelse af fyrværkeri og kontrollen med disse (svar fra 76 kommuner)

	Antal	Gennemsnit	Maksimum	Antal uden forekomster
Udstedte tilladelser	482	6,3	35	4
Antal kontroller	130	1,7	15	33
Antal påbud	1	0,01	1	75

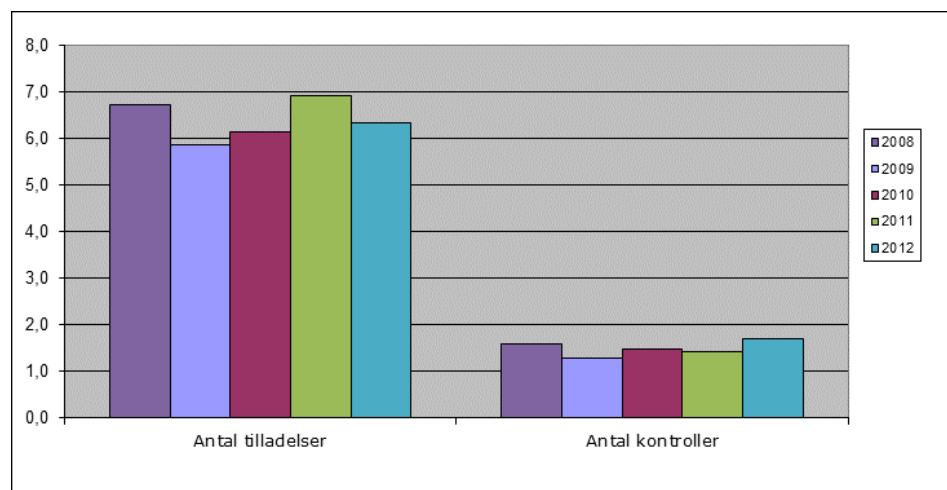
Kilde: Sikkerhedsstyrelsens indsamlede oplysninger.

Statistikken viser, at de kommunale redningsberedskaber i alt har udstedt 482 tilladelser til anvendelse af fyrværkeri i 2012.

Figur 13 viser udviklingen i antallet af udstedte tilladelser pr. kommune til anvendelse af fyrværkeri i perioden 2008 – 2012. Tallene viser, at der niveauet har været nogenlunde stabilt i perioden med udsving på ca. 15% fra det højeste til det laveste niveau.

Der er meget store forskelle mellem kommunerne, idet 4 kommuner ikke har udstedt tilladelser, mens en enkelt kommune har udstedt 35 tilladelser. Det næsthøjeste antal i en kommune er 21 tilladelser.

Figur 13. Antal tilladelser til anvendelse af fyrværkeri og kontrollen med disse i 2008 - 2012. Tallene er opgjort pr. kommune.

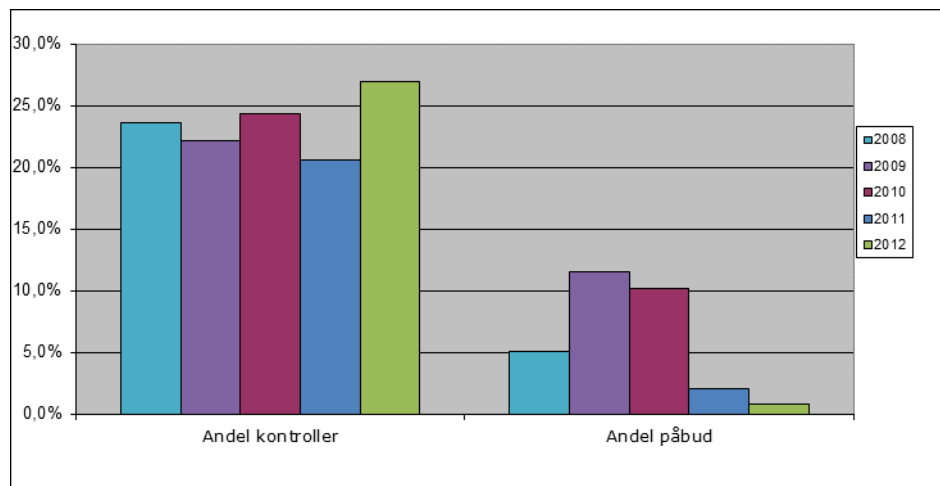
Kilde: Sikkerhedsstyrelsens indsamlede oplysninger.

Et tilsvarende mønster ses for antallet af kontroller i de enkelte kommuner (det højre sæt søjler på figuren). Der er i alt gennemført 130 kontroller, hvilket svarer til, at der er udført kontrol med godt 25 % af de udstedte tilladelser. Det er en del højere end sidste år. Det højeste antal kontroller i en kommune er 15, og der er 33 kommuner, der slet ikke har udført kontrol. Det betyder, at næsten 60 % af kommunerne har ført kontrol med de udstedte tilladelser. Sytten kommuner har kontrolleret samtlige tilladelser.

Udviklingen i andelen af tilladelser, der er blevet kontrolleret ses på figur 14. Figuren viser, at denne andel har ligget rimeligt stabilt på godt og vel 20 %, svarende til at mere end hver femte tilladelse kontrolleres.

Figuren viser også, at festfyrværkerne er blevet gode til at overholde de udstedte tilladelser. Der blev i 2012 blot udstedt et påbud. Det betyder, at den markante forbedring fra 2011 fastholdes.

Figur 14. Andelen af kontrol med tilladelser til anvendelse af fyrværkeri og udstedte påbud i 2008 - 2012.

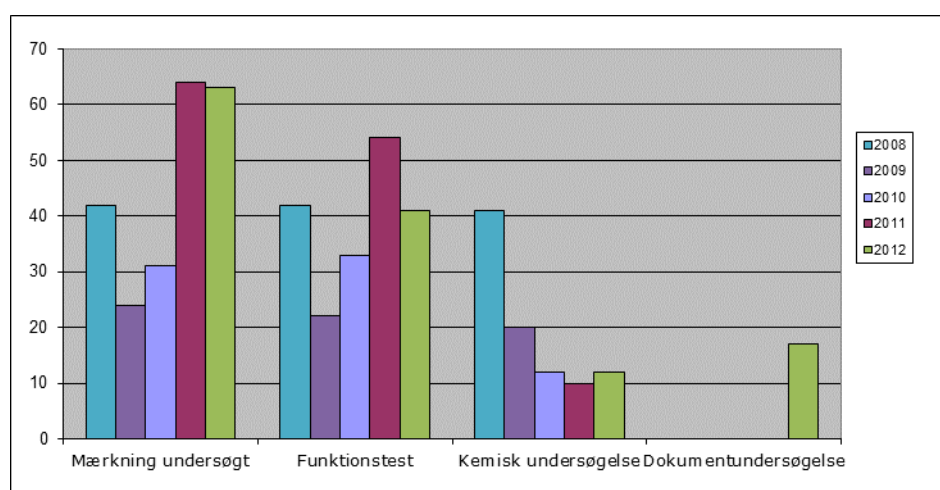

Kilde: Sikkerhedsstyrelsens indsamlede oplysninger.

Markedskontrol med importerede artikler

I 2012 har Sikkerhedsstyrelsens markedskontrol omfattet kontrol af 63 fyrværkeriartikler. Kontrollen omfatter en kontrol af artiklernes mærkning (63 artikler), funktion (41 artikler), en kemisk undersøgelse (af om NettoEksplсивstofMængden (NEM) og den kemiske sammensætning er i overensstemmelse med specifikationen) (12 artikler) samt en dokumentkontrol (17 artikler). Omfanget er vist på figur 15.

Figur 15. Antal artikler kontrolleret af Sikkerhedsstyrelsen i perioden 2008 – 2012.

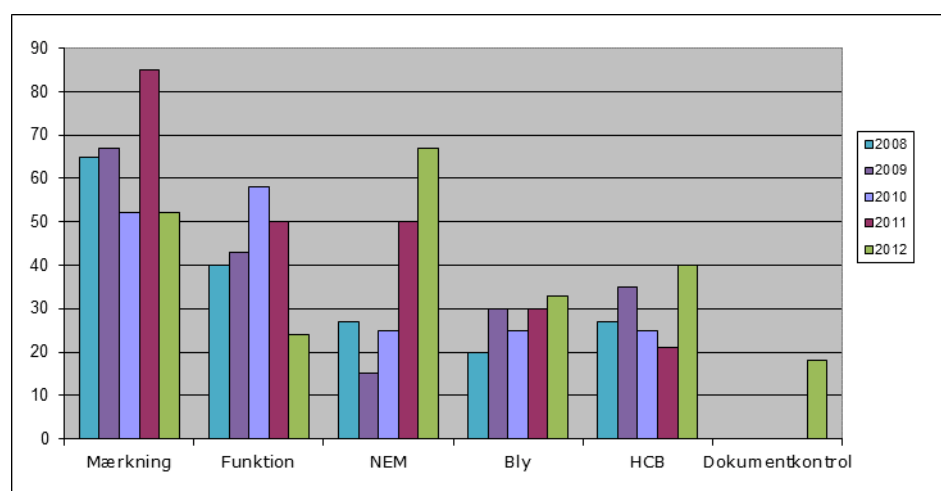
Kilde: Sikkerhedsstyrelsens egne registreringer.

Desuden er et antal artikler blevet analyseret for indhold af HCB (hexachlorbenzen) i samarbejde med Miljøstyrelsen.

Formålet var at fjerne eventuelle farlige produkter fra markedet og at kontrollere, om artiklerne var produceret i overensstemmelse med typegodkendelsen, herunder om de indeholder kemikalier, som ikke må findes i fyrværkeri.

Resultatet af kontrollen er vist på figur 16, hvor det er sammenholdt med resultaterne fra tidligere år.

Figur 16. Procentdel fejllende artikler i Sikkerhedsstyrelsens markedskontrol 2008 – 2012.

Kilde: Sikkerhedsstyrelsens egne registreringer.

Figuren viser, at halvdelen af de kontrollerede artikler (52 %) havde mærkningsfejl. Dette skal dog ikke umiddelbart tages som en indikator for sikkerheden på markedet, idet mærkningsfejl kan være mindre fejl, der ikke har sikkerhedsmæssig betydning. Figuren viser også de fejl, der er relateret til kemisk sammensætning eller afvigende NEM-vægt. Man kan se, at omkring to tredjedele af artiklerne havde en NEM-vægt, der afveg mere end tilladt fra specifikationen, at en tredjedel af de undersøgte artikler indeholdt bly, og at 40 % af de undersøgte artikler indeholdt HCB (hexachlorbenzen). Figuren viser, at disse andele synes at stige fra år til år. For NEM-vægten er andelen endda kraftigt stigende, men her kan årsagen være, at Sikkerhedsstyrelsen er blevet stadig bedre til at fokusere på problematiske produkter i sin kontrol.

Tallene viser, at andelen af undersøgte artikler, der fejler i funktionstesten med 24% ligger på det laveste niveau i perioden 2008 – 12.

Funktionsafprøvningerne viste et bredt spektrum af fejl, også større fejl og kritiske fejl. Typiske fejl var:

- Effekten udløstes i for lav højde (under 8 meter)
- For korte luntebrændtider
- For højt lydtryk
- Glødende nedfald

- Der gik over 5 sekunder mellem affyring af to effekter
- Nogle effekter udløstes ikke

Funktionstesten i 2012 var koncentreret om batterier, romerlys og raketter.

Markedskontrollen resulterede i, at Sikkerhedsstyrelsen nedlagde påbud mod en stor del af artiklerne. For de farligste artikler er der tale om, at importøren bliver pålagt at trække artiklen tilbage fra markedet, mens mærkningsfejl ofte kan løses ved, at artiklerne ommærkes, eller importøren vejledes om den korrekte mærkning på fremtidige produktioner.

Sikkerhedsstyrelsen har i 2012 også kontrolleret et antal CE-mærkede fyrværkeriartikler. Som bekendt er europæisk lovgivning i form af det pyrotekniske direktiv ved at blive indført. Det vil på sigt betyde, at de nationale godkendelser skal erstattes af CE-mærkning af fyrværkeriartiklerne. Der er kontrolleret ret få artikler med CE-mærkning, da der ikke er ret mange af dem på det danske marked endnu. Billedet antyder, at der er færre fejl på disse artikler, men det skal læses med det forbehold, at der er kontrolleret ganske få. Sikkerhedsstyrelsen er opmærksom på området og følger udviklingen de kommende år.

Tilsyn med oplag og detailsalg af fyrværkeri

Det er de kommunale redningsberedskaber, der udsteder tilladelse til salg og opbevaring af fyrværkeri i detaileddet og opbevaring af fyrværkeri andre steder dvs. hos importører, grossister osv. Det er også de kommunale redningsberedskaber, som har ansvaret for den efterfølgende kontrol.

Tabel 3 viser antallet af udstedte tilladelser til salg og opbevaring af fyrværkeri i detaileddet og den efterfølgende kontrol.

Tabel 3. Antal tilladelser til salg og opbevaring af fyrværkeri i detaileddet og kontrollen hermed (svar fra 76 kommuner)

	Antal	Gennemsnit	Maksimum	Antal uden forekomster
Udstedte tilladelser	1.600	21,0	100	1
Antal kontroller	1.407	18,5	126	6
Antal påbud	394	5,2	47	33

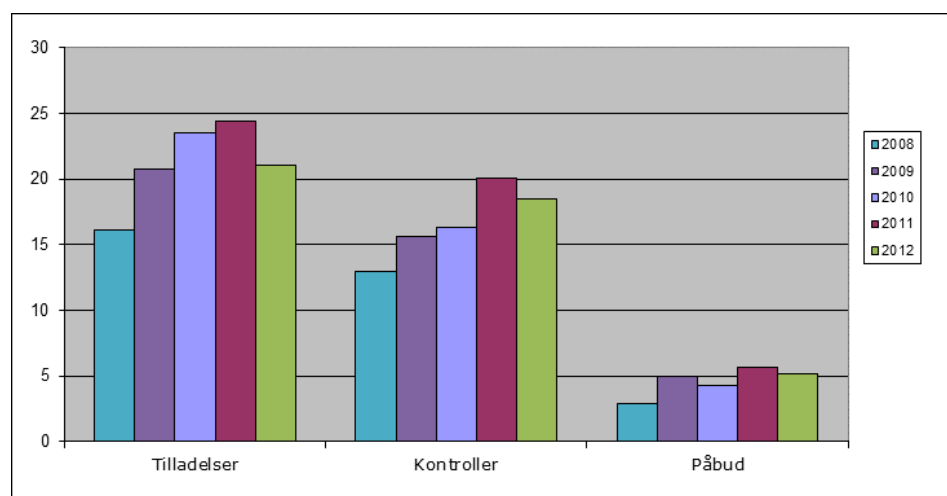
Kilde: Sikkerhedsstyrelsens indsamlede oplysninger.

Statistikken viser, at de kommunale redningsberedskaber i alt har udstedt 1.600 tilladelser til salg og opbevaring af fyrværkeri i detaileddet i 2012. Det er et fald på knapt 4 % i forhold til 2012. Samtidig er antallet af indberetninger fra kommunerne steget, så nettovirkningen er, at det gennem-

snitlige antal tilladelser per kommune er faldet med ca. 14 % (fra 24,4 til 21,0 tilladelser). Dette er også vist på figur 17.

Alle deltagende kommuner på nær én har angivet, at de har udstedt tilladelser i 2012. Det maksimale antal tilladelser i en kommune er 100 tilladelser (i Københavns kommune).

Figur 17. Tilladelser til salg og opbevaring af fyrværkeri samt kontrollen med disse i 2008 - 2012. Tallene er opgjort pr. kommune.

Kilde: Sikkerhedsstyrelsens indsamlede oplysninger.

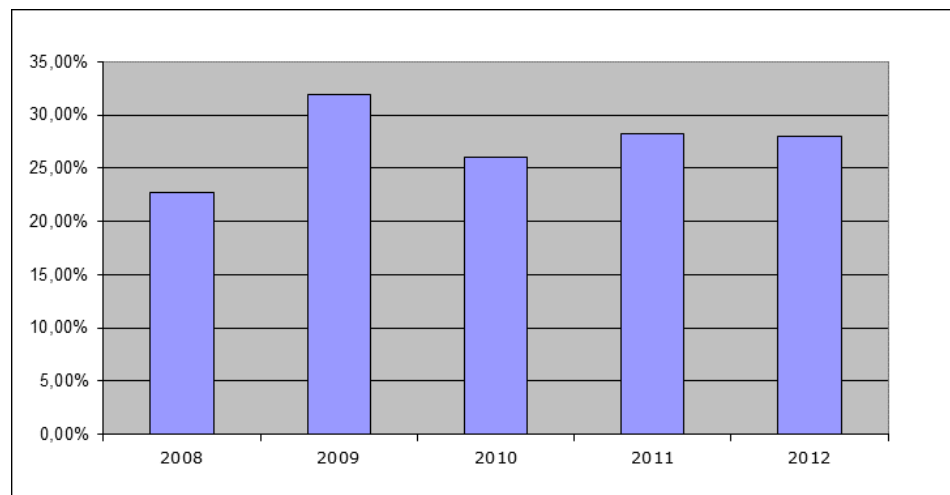
Data for 2008 og 2009 indeholder også tilsyn med tilladelse til opbevaring andre steder end i detailledet.

Statistikken viser også, at de kommunale redningsberedskaber kontrollerer oplagene tæt, idet der er gennemført 1.407 kontroller i detailledet, hvilket er godt 3 % højere end sidste året før (1.362 kontroller). Man skal dog huske, at antallet af indberettende kommuner er steget fra 68 til 76 siden sidste år. Gennemsnittet pr. kommune er derfor faldet fra 20,0 til 18,5 kontroller pr. kommune.

Tallene viser, at kontrollen er intens. Kun fem af de 75 kommuner, der har udstedt tilladelser, foretog ikke kontrol med salgs- og opbevaringstilladelser i 2012. Det højeste antal kontroller i en kommune er 126.

Der er i alt udstedt 394 påbud, hvilket er lidt flere end sidste år, hvor der blev udstedt 384 påbud. Andelen er på niveau med 2011 og har ligget stabilt på et niveau omkring 25 - 30 % de seneste 5 år (figur 18). Tolv af de 76 kommuner har udstedt påbud i mindst hvert andet tilsyn. Sidste år var andelen 10 ud af 68, altså lidt mindre. En enkelt kommune angiver, at der er udstedt mere end et påbud pr. tilsyn i gennemsnit. Det er som i 2011.

Figur 18. Andel tilladelser til salg og opbevaring af fyrværkeri, hvor reglerne blev overtrådt, i 2008 - 2012.

Kilde: Sikkerhedsstyrelsens indsamlede oplysninger.

Data for 2008 og 2009 indeholder også tilsyn med tilladelse til opbevaring andre steder end i detaileddet.

Statistikken vedrørende kontroller med oplag udenfor detaileddet er vist i tabel 4.

Tabel 4. Antal kontroller og udstedte påbud vedrørende øvrige opbevaringstilladelser.

	Antal	Gennemsnit	Maksimum	Antal uden forekomster
Udstedte tilladelser	121	1,6	15	54
Antal kontroller	90	1,2	17	58
Antal påbud	17	0,2	14	73

Kilde: Sikkerhedsstyrelsens indsamlede oplysninger.

Statistikken viser, at de kommunale redningsberedskaber i alt har udstedt 121 tilladelser til salg og opbevaring af fyrværkeri i 2012. Det er en stigning på næsten 20 % i forhold til 2011, når man tager højde for, at der er indberetninger fra 76 kommuner i år mod 68 i 2011. Der er 54 kommuner, som har angivet, at de ikke har udstedt denne type tilladelser. Der er fire kommuner, der har udstedt mere end 10 tilladelser, så engroslagrene synes at være koncentreret i relativt få kommuner.

Statistikken viser også, at de kommunale redningsberedskaber også kontrollerer denne type oplag meget tæt. Der er gennemført 90 kontroller. Med andre ord er trefjerdedele af alle udstedte tilladelser kontrolleret.

Her viser tallene, at der er sket en markant forbedring i virksomhedernes evne til at overholde reglerne. Der er kun udstedt 17 påbud mod 43 sidste år, og ikke mindre end 14 af årets påbud er udstedt i den samme kommune. Forholdene synes med andre ord at være i orden i de resterende 15 kommuner, der har udstedt tilladelser, og som har ført kontrol.

Risikovirksomheder

Fyrværkerilagre, hvor der er tilladelse til opbevaring af mere end 10 tons NEM kan være såkaldte risikovirksomheder. De skal godkendes i henhold til risikobekendtgørelsen, fordi der formodes at være så stor risiko forbundet med virksomheden, at myndighederne er nødt til at tage særlige hensyn i tilfælde af ulykker. Det betyder blandt andet, at der er særlige krav til placering, der skal udarbejdes VVM-redegørelser, virksomheden skal have planer for alarmering af myndighederne og evakuering af virksomheden i tilfælde af ulykker. Risikomyndighederne laver mindst en gang om året tilsyn på disse virksomheder.

Der er p.t. fire fyrværkerivirksomheder i Danmark, som har en godkendelse efter risikobekendtgørelsen samt yderligere én under sagsbehandling.

Internationalt samarbejde

Sikkerhedsstyrelsen er involveret i et internationalt samarbejde med andre markedskontrolmyndigheder, toldmyndigheder og politi. Samarbejdet omfatter udveksling af erfaringer med kontrollerne og resultater fra myndighedernes markedskontrol med fyrværkeriartikler.

Herudover deltager Sikkerhedsstyrelsen i Europakommissionens ADCO gruppe under Pyroteknikdirektivet. Gruppens formål er at fremme medlemsstaternes administrative samarbejde om håndhævelsen af direktivet. (ADCO er et akronym, der står for "ADministrative COoperation".)

Sikkerhedsstyrelsen deltager også i det fælles, europæiske markedskontrolprojekt kaldet Joint Action 2012, der indeholder en aktivitet om fyrværkeri. Dette projekt har til formål at udvikle og dele metoder og viden om praksis for markedskontrol med fyrværkeri. Projektet koordineres af organisationen PROSAFE, det løber frem til april 2014, og det støttes økonomisk af Europakommissionen.

Andre indsatser og undersøgelser vedrørende fyrværkeri 2012/13

Evaluerings af Fyrværkerikampagnen

Fyrværkerikampagnen har til formål at forebygge fyrværkeriskader. Bag kampagnen står TrykFonden, Sikkerhedsstyrelsen og Sundhedsstyrelsen. Fyrværkerikampagnens aktiviteter er koncentreret om informationsaktiviteter og er rettet mod de 10-16-årige. En stor del af kampagnens

information køres på nettet, via apps til smartphones og via sociale medier som Youtube og Facebook. Herudover driver Fyrværkerikampagnen hjemmesiderne www.fyrvaerkeri.dk og www.respekter.dk.

Fyrværkerikampagnens overordnede budskab i 2012 var ”Fyr den af med respekt”. Det tidligere anvendte univers med ”Sprængfar & Søn” var nedtonet og indgik som et element i kampagnen. Kampagnen centrerede sig om seks fyrværkeriråd:

- Køb og lav aldrig ulovligt fyrværkeri.
- Hold ikke fyrværkeri i hånden.
- Brug beskyttelsesbriller.
- Kast aldrig med fyrværkeri.
- Gå aldrig tilbage til en fuser.
- Brug en pose til fyrværkeriet.

Kampagnen havde på forhånd defineret en række ”strategiske indsatser:

- Øget synlighed.
- Bedre tilgængelighed.
- Skarpere profil.
- Mere målrettet (i forhold til de to målgrupper, børn mellem 10 og 13 hhv. unge mellem 13 og 16).
- Mere social, så kampagnen bliver en del af de unges fællesskab
- Mere viral distribution

Kampagnen anvendte en standupkomiker, en fodboldspiller og en fyrværker som ambassadører for sine budskaber.

I alt 1.900 skoler modtog undervisningsmateriale til hele tredjeklasserne. Materialet bestod af et undervisningshæfte, plakater samt sikkerhedsbriller. Derudover blev online læringsmateriale distribueret til alle årgange via skolernes fælles ”intranet” (Elevintra). Parallelt hermed modtog 500 fritids- og ungdomsklubber modtog undervisningsmateriale i form af DVD-film, plakater, popcorn, tshirts samt instruktioner til spillet.

Målinger viser, at kampagnen igen i år blev bemærket. Der var næsten 30.000 besøg på kampagnens hjemmeside, cirka 27.000 personer spillede spillet, Facebook-siden fik 1.274 ”likes”, og der var over 65.000 visninger af kampagnens film på Youtube. Analysen af resultaterne viser ydermere, at kampagnens målgruppe er godt repræsenteret disse steder, så det er ”de rigtige” som har set filmene og fulgt med på Facebook. Kampagnen er blevet omtalt næsten 200 gange af andre medier (online medier, fjernsyn, radio, aviser, etc.).

Indsatsen i skolerne

Fyrværkerikampagnen har også et samarbejde med SSP i lokalområderne. Kampagnen er en harmoniseret demonstration af farlighed ved anvendelse af fyrværkeri. I 2012 blev der undervist ud fra det fælles koncept i kommunerne Hvidovre, Assens, Frederikssund, Roskilde, Faxe, Furesø,

Sorø, Albertslund, Billund, Esbjerg og Odsherred samt i en række udvalgte ungdomsklubber i Københavnsområdet.

Oversigt over figurer

Figur 1. Antallet af ulykker med fyrværkeri i nytårsdøgnet i tiårsperioden 2001/02 til 2012/13	4
Figur 2. Antallet af alvorlige ulykker forårsaget af fyrværkeri i nytårsdøgnet i tiårsperioden 2001/02 – 2012/13	5
Figur 3. Fyrværkeriimporten målt i mængder i perioden 2001 – 2012	6
Figur 4. Kønsfordeling af de tilskadekomne	7
Figur 5. Køns- og aldersfordeling af de tilskadekomne i nytåret 2012/13	7
Figur 7. Andelen af de tilskadekomne, der var tilskuere eller selv affyrede fyrværkeriet.....	9
Figur 8. Sammenligning af fordelingen af de typer fyrværkeri, der har forårsaget skaderne. Nytåret 2012/13 sammenlignes med gennemsnittet for de fire foregående år	10
Figur 9. Antal fyrværkeriulykker for de væsentligste typer fyrværkeri for årene 2006/07 - 2012/13.	11
Figur 10. Tiårsoversigt over antallet af fyrværkeriulykker forårsaget af romerlys og batterier.....	12
Figur 11. Udviklingen i øjenskader, håndskader og brandskader i perioden 2007/08 – 2012/13.....	13
Figur 12. Oversigt over antal udrykninger til brande i forbindelse med fyrværkeri i 2008 - 2012.	14
Figur 13. Statistik over antallet af tilladelser til anvendelse af fyrværkeri og kontrollen med disse i i 2008 - 2012.	16
Figur 14. Statistik over andelen af kontroller med tilladelser til anvendelse af fyrværkeri og udstedte påbud i 2008 - 2012.....	17
Figur 15. Omfanget af Sikkerhedsstyrelsens markedskontrol i periode 2007 – 2012.	17
Figur 16. Andelen af fejlende artikler (procent) i Sikkerhedsstyrelsens markedskontrol 2007 – 2012.	18
Figur 17. Tilladelser til salg og opbevaring af fyrværkeri samt kontrollen med disse tilladelser i 2008 - 2012.....	20
Figur 18. Andelen af tilladelser til salg og opbevaring af fyrværkeri, hvor reglerne blev overtrådt, i 2008 - 2012.	21

Oversigt over tabeller

Tabel 1. Oversigt over antal udrykninger til brande i forbindelse med fyrværkeri i 2012 (data fra 68 kommuner).....	14
Tabel 2. Statistik over antallet af tilladelser til anvendelse af fyrværkeri og kontrollen med disse (svar fra 68 kommuner).....	15
Tabel 3. Statistik over antallet af tilladelser til salg og opbevaring af fyrværkeri i detaileddet og kontrollen hermed (svar fra 68 kommuner)	19
Tabel 4. Antallet af kontroller og udstedte påbud vedrørende øvrige opbevaringstilladelser.	21

Nørregade 63
6700 Esbjerg
Tlf. 33 73 20 00
Fax 33 73 20 99